

EESTI LAULJATE LIIDU
MUUSIKALEHT

Tallinna konservatooriumi klaveriõpetaja

Prof. PEETER RAMUL

Tema 15-a. muusikalise tegevuse juubeli puhul.

Jooni rahvuskunstist ja -muusikast.

Voldemar Leemets.

Ei tohi väita, et moodne kunstifilosoofia rahvuslikkuse mõistega eriti meelsasti opereeriks. Vastupidi, ta püüab võimalust mööda seda termi vältida, kui just poliitilis-patriootilised motiivid siin erandit tegema ei sunni ja kunstifilosoofialt rahvusprobleemi käsitamist ja agiteerimist otsekohe ei nõua. Rahvusliku kultuuri ja kunsti asemel kõneldakse pigemini üldinimlikust kultuurist ja kunstist. Isegi proletaarlise kultuuri — mis rahvusliku kultuuri asendajaks saama pidi — ideoloogid on 90% esialgsest käremeelsusest minetanud, kuna enda suurimal juhul lubavad tõendada, nagu oleks kunst omalt olemuselt üldinimlik, nagu oleks üheksa kümnendikku kunstniku emotsioonist samad, mis teistegi inimeste, ja et kunsti nautimises milgil kombel takistavalt ei sega teatud natsiooni või klassi kuuluvus. Modern kunstiteadus, paljastades uusi ja uusi tehnilisi võtteid ja teoreetilisi perspektiive, mida senini peetud kunstniku autonoomseks eraomanduseks ja müstiliseks saladuseks, ning avades ikka uusi peadpööritavaid kombinatsioone ja loomingu reegleid, ei leia aega ega vajadust — või leiab ainult minimaalil määral — käsitada kunsti rahvuskultuuri vaatekohast. Viimane ülesanne tundub näiliselt talle udusena, tarbetuna, ebatänulikuna ja tühja filosofeeritsemisena.

On tõsi: tsivilisatsiooni arenguga rahvuslik omapärasus rahva üldelus on pidanud järk-järgult haihtuma. Kuna kultuurilist inimkonda iseloomustab eel kõike üldinimlik kultuur, võib tugevat rahvuslikku traditsiooni otsida veel ainult metsrahvaste juurest. Tsiviliseeritud natsioonid meie päevil enam ei eraldu üksteisest ülepääsematute kaitsevallidega: hiinamüür on hüljatud isegi Hiinas. Elav rahvusvaheline läbikäimine, millele soodsa suuna loonud vee- ning raudteed ja õhuühendus, ei saa jätta avaldamast teatud rahvusassimileeruvat mõju. Samuti suurlinnade arenemine ja nende hegemoonlik seisukoht kultuurielus mõjub assimileeruvalt.

Küsitakse: kuis võivad suurlinnad enda elanikkude kirju ning internatsionaalse koosseisuga olla rahvuskultuuri arendajad? Kuigi suurlinnad on kultuurielu keskkohadeks, siis vaevalt nad on rahvuskultuuri sünnitajad ja süvendajad. Paremal juhusel suurlinnad omavad riikliku tendentsi, tänavate ehtudes kroonupühil riigilippudega. Kuid, kes väidab, nagu kroonupühad ja riigilipud süvendaksid rahvuskultuuri?

Teiselt poolt: üks leia ometi just suurlinnades aset igasugused rahvuspeod, rahvuskultuuri päevad, kunsti ja rahvusmuuseumid, rahvusteaatrid ning — mis puutub muusikat — konservatooriumid, kontsertsaalid ja rahvusooperid!

Mida õieti mõista rahvuskultuuri all?

Sageli mõistetakse rahvuskultuuri all rahvuse kultuuri üldist intensiivsust: kõneldakse rahvuse suuremast või vähemast kultuurilikkusest, konstateeritakse, et see ja see rahvus on kultuurlik või ei ole seda, et ta omab ehk ei oma neid või teisi teaduse- ja kunstiasutusi, et rahva üldine haridusline tasapind on nii ja nii kõrge, kirjaoskuse % nii ja nii suur. Kahtlemata on ekslik sarnane rahvuskultuurist arusaamine. Kõik nimetud kultuurielu tunnused osutavad küll rahvuse kultuuri, mitte aga rahvuskultuuri, mitte rahvuslikku kultuuri. Rahvuse kultuuri ja rahvuskultuuri mõisted aga kaugelki pole identsed. Nev-Yorki yankide kultuur võib ju olla sama kõrge kui nende pilvelõhkujadki, kuid sealjuures on nende rahvuskultuur äärmiselt mannetu.

Rahvuskultuurist võib ainuüksi nii aru saada, et rahvus omab omapärase kultuuri. Ehkki kultuur on üldinimlik aare, ometi ta leiab üksikute rahvuste juures — olenedes nende rahvuste omapärasusest — omapärase ja erineva koloriidi. Uskudes rahvuste psüühilist isedust ja erinevat individuaalset põhitooni, ei saa olla järeldamata: sama isedus ja omapärasus peab väljenduma ka rahvuse kultuuris ja loomingus. Iseasi muidugi, kas argumenti ennast üldse tunnustada. Sest mis on rahvus? On ta ainult geograafilis-kliimatiliste tingimuste produkt või on peaasjalikult ajaloolispoliitilised tegurid rahvuse kujundanud? Rahva ühine minevik, ühine keel, ühine riiklik korraldus? Ehk koguni võib kõnelda tõu ja raassi püsivaist iseäraldusist, mis hoolimata kliimatilistest muutustest — ning isegi nende kiuste — kunagi täielikult ei hävine, rahva n. n. „verest“, mida tappa ei suuda ükski kolonisatsioon ega väljarändamine? Neile küsimusile vastata ja juurdleda, miks on tekkinud rahvused ja rahvuste omapärasus, ei ole käesoleval puhul ülesandeks; toonitame siinjuures ainult seda, et tegelikult rahvuste erinevus ja omapärasus on märgatavad.

Tõepoolest, juba väliselt on see konstateeritav. Pole raske välimuselt hispaanlast soomlasest eristada. Ka rahvuste hinge- laad, psüühilised iseäraldused, temperament on küllalt silmator- kavalt erinevad. Võrrelda ainult venelast asjaliku sakslasega, temperamentlikku grusiinlast flegmaadi põhjamaalasega. Mui- cigi erandeid on kõikjal ning mõnigi üksik põhjamaalane üle-

tab temperamendilt lõunamaalase, kuid üldjoontes ja üldmastaabis on öeldu õige ja rahvuste iseloomude erinevus küllalt tugev. Nii tugev ja püsiv, et tahtmatult tahaks uskuda tõu ja raassi eksisteerimist väljaspoolgi geograafilisi tingimusi. Sest Saksa-maa loodus kaugeltki pole nii igavametlik, kui seda sakslane ise on. Ja kuis võib venelase kuulus „lai“ iseloom ainuüksi olla tingitud Volga laiusest?

Ergo: rahvuseid on ja rahvuste temperamentlik erinevus on. Kui aga on rahvuste temperamentlik erinevus, peab olema ka rahvuste kultuuri ja loomingu erinevus ja omapärasus, kuna igas loomingu väljendub looja. Eestkätt rahvuse kunstis. Õigupoolest ainult kunst võibki olla rahvuslik, kuna muud kultuurilad ei saa kanda individuaal-natsionaalset ilmet. Kui võib kõnelda rahvuskunstist, rahvaviisidest ja rahvalauludest, siis pole mõeldavad individuaalne matemaatika või rahvuslik tramm.

Meie päevil ei loo kunsti rahvus enda kogumõistes, vaid üksik isik. Ometi ei saa järeldada, nagu oleks selle üksiku isiku loomingu täiesti väljaspool kaasaega ja miljööd. Kunstniku kuuldes inimkonda ja enda rahvusesse, väljenduvad tema loomingu paratamatult peale üldinimlikkude motiivide ja kunstniku individualiteedi veel rahvusliku omapärasuse jooned.

Loomingu peegeldub looja. Mida rikkam, omapärasem ja süvenenum kunstnik, seda rikkam, originaalsem ja sügavam tema produktsioon. Analoogiliselt: mida teravam ja kindlapiirjoonelisem mingi rahva omapära, seda selgemini tulevad esile need omapärasuse jooned kunstnikkudes kuuludes samasse rahvusesse on nende omapärasuste kaasomaja — toodangus. Siit arusaadav, et kunstniku toodangus ainult siis rahvusjooned olla võivad, kui rahvus, millesse ta kuulub, ise neid omab. Vastasel juhusel on absurdne kunstniku produktsioonilt rahvuslikkust nõuda. Sest kunstnik ei või ju seda kunstlikult septseda. Mitte kunstnik ei loo rahvuslikku omapära, vaid rahvus ise, ning ettevaatlikud peaksid olema süüdistajad, kes kunstnikele rahvusliku joone puudumises etteheiteid teevad. Või soovivad rahvusideoloogid ja isamaalsuse fanaatikud, et taidur omavoliliselt vabritseeriks võltsi rahvuslikku joont?

Rahvusjooned on kergeimini märgatavad kirjanduse ja kujutavate kunstide juures. Viimastes rahvuslik ilme võib avalduda juba välises vormis, süshees, tendentsis. Nii väliste tunnusmärkide varal võib Eesti rahvuskunsti mõistesse kuuluvaiks lugeda igasuguseid riigimeeste ja väejuhtide portreesid, vabandussõja lahingute maale, romaane Mahtra sõjast ja Villu võitlustest. Mis puutub kirjandust, siis teatud mõttes ei saa ollagi

mitte rahvuslikku literatuuri. Ka sel puhul, kui ei opereerita rahvuslike tendentsidega ja isamaalise sisuga. Iga literatuur on rahvuslik juba seepärast, et tarvitab kodukeelt. Keele olles üksiku rahva ainuomandus, milles peidetud rahva areng ja kultuuri nivoo, on tema literatuur teistele rahvustele, s. o. teist keelt kõnelejaile, kättesaamatu. Tõlkimine ei paranda asja kuigi tunduvalt, sest kunagi tõlge ei või asendada algupärandit.

Süsheelised, tendentsilised ja keelised iseäraldused ainult rahvuskunsti välist, teisejärgu tähtsusega külge riivavad. Rahvuskunsti tuum, selle oluline tunnus põhjeneb seesmises omapärasuses, rahvuslikus stiilis. Seda olulist, rahvusstiili saavutab teiste kunstide kõrval sama edukasti ka muusika, hoolimata sellest, et helikunst ei saa kasutada väliseid „rahvuslike effekte“. Kuna muusikat raske on lugeda „kujutatavate“ kunstide hulka, ei tunne ta tendentsi, süsheed ega isamaalist sisu. Komponistil on väliselt rahvuslik olla see ainuke võimalus, et ta enda töö mingi isamaalise pealkirjaga ristib. See on ainuke võimalus ning sedagi kasutatakse ainult harva.

Olles päämiselt ise stiil, võib kõikidest kunstidest muusika rahvusstiili kergeimini mõista ja kasutada. Rahvusmuusika sünni vajab ainult ühte: läbiimbumist rahvalauluga, muusikalise vanavaraga; rahvamuusika primitiivsete, kuid seejuures vägagi iseloomulikkude ja originaalsete rahvaviiside tarvitusele võtmist, nende kooskõlastamist moodsa harmoonia nõuetega. Rahva ürgvaim peab uuestikehastuma modernis tehnikas, torupilli vähenõudlik stiil peab kohanema aristokraatse elektrilise kontsertsaaliga. Komponist peab mõistma rahva kollektiivse loomingu — rahvalaulu — vaimu, selle omapärast struktuuri. Siis johtub rahvusmuusika selle erilise stiiliga. Muidugi, on vähe sellest, kui põimitakse helitöösse rahvateeme ja neid varieeritakse, või jälle sepitsetakse potpourrisid rahvamuusika motiividest. See on ainult must töö, milles puudub põhjalik süvenemine, see on teatud mõttes harilik muusikaline plagiaat — olgugi lubatud ja mittekariistatav.

Mis lõpuks puutub Eesti rahvuslikku muusikat, siis on sellest varajane rääkida. Eesti stiil on senini veel tabamatu ime, mida ükski meie heliloojate ridadest tabanud pole. Edukamalt töötanud tundub teiste hulgast M. Saar, kelle toodangus rahvuslik joon kõige silmapaistvam ja tugevam. Ometi hädatsemiseks pole mingit põhjust, sest liiaks noor ja lühikeseealine on kogu meie kultuurielu. Kust võimegi loota Eesti Ahoisid, Kivisid, kui kümnekond aastat tagasi emakeelne keskkool oli paljas unistus; kuis võimegi nõuda Eesti Sibeliusi ja Glinkasid, kui meie

esimene konservatoorium enda 10-aastalist asutamise juubelit alles aastate pärast võib pühitseda.

Vastupidi, on põhjust roosilisteks tulevikuvaadeteks. Üllatavalt tüse ja rikkalik rahvalaulude kogu lubab oletada, et eestlasel muusikameel kaugeltki ei puudu, et ta muusikaliselt mõelda ja tunda oskab. Mineviku eestlase muusikaline looming ei osuta viljakust üksi kvantiteedi mõttes: ka väärtuselt on see aukartust äratav. Loominguga rahva hing on enda rikkust ja sügavust näidanud, rahvamuusika meeleolude äärmus on tõestanud meie tõe hingeliste emotsioonide suurt mõõtu, tugevat amplituudi. Ülemeelikute, röömsate pulma- ja lõbutsemislaulude vastandina leiame laule täis võluvat unistust, romantilist igatsust, eksootilist rütmi ja orja- ning kaebelaulude ahastust ja ülevat valu. Vanaeestlane suutis „lauluks ülendada valu“.

Lootkem, et meiegi seda tahame ja suudame.

Prof. P. Ramuli 15. aastase muusikalise tegevuse puhul.

Neil päevil täitus Tallinna konservatooriumi professori Peeter Ramuli muusikalisest tegevusest 15 aastat. See päev möödus juubilari tahtel küll väliselt vaikselt, kuid meile olgu siiski lubatud seda erilisel ära märkida ja sel puhul juubilari senisele tegevusele pilku tagasi heita.

P. Ramul sündis 7. septembril 1881. a. Pärnumaal, Lelle vallas. 1901. a. lõpetas Tartus gümnaasiumi ja astus selle järele Tartu ülikooli õigusteaduse fakulteedi, läks aga sealt varsti Moskva ülikooli üle, mille lõpetas 1906. a. Ülikooli lõputanud, teenis Moskva ringkonna kohtus ja jatkas teenistuse kõrval muusikaõppimist prof. Jaroshevsky juhatusel. Viimase soovitusel lahkus ta 1910. a. esiteks ajutiselt kohtu teenistusest ja läks erusse kohtuameti vanema kandidaadina, et seda edukamalt anduda muusikaõppimisele. Selleks astus ta samal aastal Moskva konservatooriumisse, kus sooritas kõik teoreetilised eksamid ühekorraga ja prof. A. Goedike spetsiaal-klaveriklassi lõpueksami järgmisel, s. o. 1911. a. kevadel, lõpetades seega nimetatud kevadel konservatooriumi täieliku kursuse vabakunstniku diplomiga. Siin lõppesid ta kahtlused: ta loobub lõpulikult juriidilisest karjäärist ja andub täielikult muusikalisele tegevusele. Ta sõidab Leipzigi, kus töötab mõne aja kuulsa muusikateadlase prof. Pcm-bauri juhatusel ja samal ajal kuulab läbi prof. Reisenaueri kuulsad klaveri-literatuuri erikursused.

P. R. muusikalise tegevuse esimesed aastad möödusid Moskvas, kus ta oli Nikolai instituudi klaveriõpetajaks. 1913.—1920. a. oli ta Tambovis nais-instituudi muusikainspektoriks ja mõni aeg sealse riiklise muusikakooli asedirektoriks ning lühemat aega enne ärasõitu Tambovi muusikalise ringkonna muusikalise erihariduse osakonna juhatajaks.

Püüdes alalõpmata laiendada oma muusikalist silmaringi, ei piirdu ta üksinda pedagoogilise tegevusega, vaid töötab vahetpidamata mitmesuguste muusikaliste küsimuste uurimise kallal. Eriti huvitab teda muusika teadusline külg. Ta kirjutab mitmesuguste muusikaliste küsimuste üle eesti, saksa ja vene eriajakirjades, tegutseb rahvalaulu uurimise alal (raamatud: „Muusikalise etnograafia õpperaamat“ ja „Araabia muusika“, näidetega, mis ta ise on üles kirjutanud, reisides araablaste hulgas), muusika-pedagoogika alal (raamat „Klaverimängu tehnika“), muusika esteetika alal (raamat „Klaverimängu esteetika“) ja muusika ajaloo alal (lähemal ajal valmimas eestikeelne „Muusika ajaloo õpperaamat“). Tema teaduslik teos klaverimängu tehnika üle („Die psycho-physiologischen Grundlagen der modernen Klavier-technik“), mis on ilmunud saksa ja vene keeles ja tõlgitud inglise keelde, on saanud paljude kiitvate arvustuste osaliseks välismaades.

Ühenduse pidamiseks muusikailmaga on ta paljude väljamaa muusikaseltside ja -asutuste liikmeks, võtab osa pea kõigist tähtsamatest muusika-kongressidest, on elavas kirjavahetuses muusika väisilimaga jne.

1920. a. peale on ta Tallinna konservatooriumis õppejõuks, kus läinud aastal sai professoriks nimetuse. Käesoleval ajal juhatab ta nimetatud konservatooriumis kolme eriklassi: spetsiaal-klaveriklassi, obligatoor-klaveriklassi ühes muusika-literatuuri õpetamisega orel- ja kompositsiooni klassi lõpetajaile ja muusika-ajaloo klassi (erarühmana).

P. R. on ka meie lehe kaastööliseks selle asutamisest saadik.

Soovime omalt poolt, et hra Ramulil jatkuks veel kauaks ajaks jõudu oma senise mitmekülgse muusikalise tegevuse jätkamiseks.

Kontsertide ülevaade.

Kuusalu.

P. Pressnikoffi ja G. Tomasbergi kontsert Kuusalus.

9. mail korraldas kohalik karskusselts Kuusalu seltsimajas kontserdi, millel esinesid pealinnalastele tuntud muusikalised jõud hrad P. Pressnikoff — klaver ja G. Tomasberg — bariton.

Nimetatud herrad on kuusalulastele juba ennem tuttavad oma esinemiste kaudu. Ning võib konstateerida aina suuri edusamme ja seda kõigepealt hra Pressnikoffi suhtes, kelle ettekandeis haruldane puhtus ja suur musikaalsus. Eriti kütkestavalt õrn oli pianissimo, haarates kuulajaid Melartini „Legendis“ ja lisapalaks mängitud Scriabini „Etüüdis“.

Sama suur edu oli ka hra Tomasbergil, kuigi ta algul end häälele laulda ei saanud, millele lisaks kütmata saal. Seda voolavam oli lõpu-poolle hääle, eriti jõurikastes kohtades.

Kohapealseist tegelasist mängis kaasa viulil hra R. Sturm, kelle ettekandeist muusikaliselt väärtuslisem Melartini „Elegia“.

Osavõtu suhtes peab märkima Kuusaluski kurba: veel tõmbab mitmekordselt enam jant ja — tants! Seletatav see osalt sellega, et esimese iseseisva kontserdiga algust tehti Kuusalus alles aastat 4—5 tagasi (väljaarv. mõni üksik kontsert kirikus); on lootust, kui organisatsioonid jõuavad oma püüdeid tulevikus jätkata, et nad Kuusaluski

muusikalise publiku teatud mõttes ja määral kasvatavad, mille tagatiseks kõnesolev kontsert.

Ei saa lõpuks vaikida veel kohase saali puudumisest, sest et praegune oma väiksuse ja võimatu akkustikaga heagi ettekande kesk-pärastab. J. T.

Lehtse.

Aleksander Arderi kontsert.

Muusika ja laulu olud on maal ajuti kehvad, osalt puuduvad need ja tuleb kas või kaugeid sõitusi ette võtta, et muusikaarmastaja end rahustada võiks.

Kindlasti võib tõestada, et hea ettekanne võib ka maal seda halli, igapäevast inimest kodust välja meelitada, nagu seda võis näha Lehtses „Estoonia“ teatri näiteseeltskonna ringreisus puhul 1925. a., kus suur saal oli viimase võimaluseni kuulajaid täis ja osa pidi isegi ruumi puudusel tagasi minema. Samasugune nähtus kordus ka 1926. a. peetud kirjanik A. Kitzbergi mälestusõhtul, kus jällegi kuulajaid saal täis kogus.

Armsaks päevaks Lehtse kunstiarmastajatele kujunes jälle 9. mai s. a., kus „Estoonia“ ooperilaulja härra Aleks. Arder kontserti andis. Ettekanded olid haruldased ja huvitavad, nende seas ka vägevalt ette kantud isamaaline laul „Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt“, jne. Suure huviga kuulati ka väikese 8—10-aastase imelapse, poisikese Poo-lake head viiulimängu ja ettekandeid. Selle vanuse kohta on poisi-kesel juba hea tehnikat viiulimängu alal.

Sarnaste paremate ettekannete korraldamine maal on aga suurte raskustega ja kuludega ühenduses ja sellepärast võib neid ainult harva ette võtta.

Et siiski enam head muusikat kuulda, muretsetes Lehtse Ühispank julkataja Kleitsmani eesvõttel parema raadio vastuvõtte aparadi, mille kaudu võib kuulda niihästi ooperit, muusikat kui ka kõnesid Londoni, Berliini, Helsingi, Stockholmi, Pariisi, Moskva, Peteburi jne. saate-jaamadest.

Tihti koguvad Lehtse muusikaarmastajad õhtuti ühispanga ruumi-
desse, et häid ettekandeid kuulata.

Hea raadio aparaat on maal kahtlemata suureks abiks muusika ja laulu arenemisel, sest muidu ei saa maal vahest kuude viisi head ette-
kannet kuulata. A. K.

Kroonika.

Kodumaa.

**Professorid J. Tamm, A. Topman, Th. Lemba ja P. Ramul lähevad välis-
malle õppereisile.**

Tallinna konservatooriumi professorid J. Tamm, A. Topman, Th. Lemba ja P. Ramul kavatsevad sõita eeloleval suvel välismaile, et tutvuda õppetöödega ja -viisidega vana muusikakultuuriga maade paremates konservatooriumides ja osa võtta tähtsamatest muusikakongressidest ja -pidustustest. Muu seas tahab prof. Topman osa võtta Freiburgis peeta-
vast suurest orefikunsti-päevast, millest meie kirjutasime lähemalt oma 7. numbris. Õppereisi kulude katteks saab igaüks neist helikunsti siht-
kapitali summadest 50.000 marka.

Kuus uut kutselist keskkooli laulu- ja muusikaõpetajat.

15. skp. lõppesid Tallinnas haridusministeeriumi poolt korraldatud keskkooli laulu- ja muusikaõpetajate kutseksamid. Üheksast ilmunud kandidaadist sooritasid kõik eksamid viis ja omandavad seega osalt kohe, osalt pärast mõningaid täiendavaid eksame (pedagoogikas, eesti keeles) keskkooli laulu- ja muusikaõpetaja kutseõigused.

Enamus eksamitetegijaist olid Tallinna ja Tartu konservatooriumi keskkooli laulu- ja muusikaõpetajate klassi lõpetajad.

Konservatooriumid Tallinnas ja Riias.

Tallinna ja Riia konservatooriumid on peaaegu ühevanused. Kuid kuna Tallinna omal on tulnud seniajani tegutseda eraalgatusena äärmiselt raskestes tingimustes ja viletsates ruumides, on Riia konservatooriumil suur ja nägus hoone tarvitada ja riiklise õppeasutusena töötades on ta majanduslikult täiesti kindlustatud. Selle tagajärjel on seal töö tingimused mitmeti lahedamad meie omadest. Õpilaste ja õppejõudude vahekord on mõlemis konservatooriumis pea ühesugune: Tallinnas on õpilasi ligi 400, Riias veidi üle 400; Tallinnas on õppejõudusid 35, neist 8 professorit (5 läinud aastal professoriks nimetatud), Riias — 36, neist 1 professor (rektor prof. Vihtols). Tuntav vahe on lõpetajates: meil lasti esimene lend välja alles läinud aasta kevadel (10 lõpetajat), kuna Riias on olnud juba neli lendu. Ka on Riias ilma erandita kõik spetsiaal-klassid, seal hulgas ka ooperiklass olemas, kuna meil peasjalikult ainelistel põhjustel mõned klassid puuduvad (näit. harfiklass).

Tallinna konservatoorium tänava 8 õpilasohtut korraldanud.

Tallinna konservatoorium on tänavuse õppeaasta jooksul korraldanud üldse 8 õpilaste ohtut, millest on alati väga elavalt osa võetud. Nimetatud õpilaste ohtute korraldamisel on mitmekülgne kasu: esiteks harjuvad siin tulevased kunstnikud publiku ees esinemise ärritusest või n. n. lavapalavikust üle saama, teiseks avaneb seltskonnal siin võimalus tutvuneda konservatooriumi õppetöö saavutustega ja viimati toovad need ohtud kehvematel õpilastel toetuse andmiseks mõnegi tuhande sisse.

Tallinna saab siiski suvemuusika.

Nagu varem teatasime, ähvardas pealinnavalitsus tänava suvel ilmajäämine muusikalisest meelelahutusest, sest et linnavalikogu tõmmas linna elarvest vastavad summad maha. Vahepeal on aga vist linnaisade südamed pehmemaks läinud, sest neil päevil leppis linnavalitsus kaitseliidu Tallinna maleva orkestriga selles mõttes kokku, et nimetatud 32-liikmeline orkester annab 15. maist kuni 1. oktoobrini Kadrioru lossi ees maksuta suvekontserte, tehes seda vähemalt kolm korda nädalas, kella 6— $\frac{3}{2}$ 9 õhtul. Selle eest saab orkester linnalt 374.400 marka, mida linn loodab tagasi saada trammisissetulekute suurenemisest.

Suvekontserdid Tartus alanud.

„Vanemuise“ suvekontsertidega tehti algust suvistepühade laupäeval ja need jätkuvad iga õhtu kuni sügiseni. Orkester koosneb 25 mängijast ja kontsertide korraldajaks on orkestrantide ühing.

Raadio Põltsamaal.

Põltsamaa alevis on praegu neli raadio vastuvõtte aparati, mille abil võimalik on kuulata kontserte ja muusikalisi ettekandeid kuni Londonini. Eriti selgesti kuulduvad ettekanded Soomest, Praahast, Viinist, Hamburgist ja Riias. Parim vastuvõtte aparaat on ühiskümnnaasiumil, kus õpilased klasside viisi igal õhtul ettekandeid käivad kuulamas.

Lauluharjutused heinakuuni!

20. juunil korraldatakse Kullamaal laulupäeva, milleks laulukoorid pühapäeviti koolimajades lauluharjutusi pidasid. Nüüd on aga Lääne maakonnavalitsuse haridusosakonna juhataja poolt kõva keeld tulnud, et kooliruumides mingi kooskäämist ei tohi olla, millel ei ole ühist koolitööga.

Koorijuhatajad ootavad sooje ilmasid, et siis saaks heinakuunides harjutusi pidada.

Huvitav oleks teada, millega põhjendab Läänemaa haridusejuht sarnast keeldu, sest kultuurinimeste juures on koorilaulu seni ikka hariduslikeks ja pealegi veel väga tähtsaks hariduslikeks tööks peetud.

Isegi Tallinnas, kus on eraruumisid rohkem, peavad mitmed laulukoorid oma harjutusi koolimajades. On see ju meie maal ikka nii olnud meie koorilaulu tekkimisest saadik ja isegi vene võimud ei teinud sellele takistusi.

Väljamaa.

Max Regeri mälestuspidustus.

Max Regeri nimelise seltsi poolt korraldatakse 9.—13. juunini Essenis neljas Max Regeri mälestuspidustus. Pidustuse kavas on 5 kontserti, kus ettekandele tulevad M. R. tähtsamad helitööd.

Rahvusvaheline muusikanäitus 1927. a. Genfis.

1927. a. kavatsetakse korraldada Genfis suurt rahvusvahelist muusikanäitust.

Beethoveni mälestuspidustused.

1927. a. möödub suure helimeistri Beethoveni surmast sada aastat. Seda päeva mälestab terve muusikailm, kuid eriti suurejooneliselt tahab seda teha Viin, ja on juba nüüd suurte Beethoveni mälestuspidustuste ettevalmistamisele asunud, mis korraldatakse 26.—31. märtsini 1927. a. Ühes pidustustega kavatsetaks korraldada ka rahvusvahelist muusikaajaloolist kongressi, kuhu oodatakse osavõtma tähtsamaid muusikateadlasi kõigist maadest.

R. Wagnerile püstitatakse Viinis mälestussammas.

Viinis on ellu kutsutud komitee, kellel on ülesandeks saksa suurimale ooperiloojale R. Wagnerile Viini ausammast püstitada.

Uus „muusikamaja“ Münchenis ehitamisel.

Münchenis, selles kunstide linnas hakatakse ehitama uut „muusikamaja“, milles oleks peale kahe vähema saali ja kõrvalruumide suur kontsertsaal 2000 istekohaga ja mõnesaja seisukohaga. Uus hoone ehitatakse botaanika aeda ja läheb maksma 6 milj. Rmk.

Grotrian-Steinwegi klaverivabrik maha põlenud.

Oma headuse poolest maailma kuulsuse omandanud klaverite firma Steinweg'i vabriku poleerimise osakonnas puhkes hiljuti tuli lahti, mis kiiresti laiali lagunes ja poole sellest klaveri suurtööstusest hävitas. Tules hävinesid muu seas 2500 poolvalmis klaverit ja pianofoot.

Uus ooperimaja New-Yorki.

Üks New-Yorgi pangaomanik — Otto Cahn on annetanud suurema summa raha uue ooperimaja ehitamiseks New-Yorki, mis tuleks märksa suurem senise Metropolitan-ooperi teatrist ja mis oleks oma odavate platsihindadega kättesaadav ka kehvematele rahvakihtidele. Uus teater ehitatakse, muidugi, kõigeviimastele tehnikanouetele vastavalt.

Rootsi meeskoori suur ringreis.

Rootsi lauljate liidu 100-liikmeline meeskoor alustab 6. juunil ühes oma juhatajaga, tuntud rootsi helilooja ja dirigendiga Hugo Alfen'iga pikemat kontsertreisü Saksamaale, Austriasse, Ungari, Daanimaale jne. Kontsertreis lõpeb 30. juunil suurema kontserdiga Stokholmis.

Üks kuulsamaist nüüdisaja orkestrijuhtidest

Vilhelm Furtwängler.

Külastas tänavu Põhja-Ameerikat, kus saavutas määratu suure menu, juhatahes Filadelfias ja Nev-Yorgis sümfoonia kontserte. Berliini tagasi jõudnud, alustas sealse Philharmoonia orkestriga suuremat kontsertreisü, mis peale paljude Saksamaa linnade läheb läbi Austria, Ungari, Tschehho-Slovakkia ja Schweitsi linnade.

Vilhelm Furtwängleri kontsertturnee.

Berliini Philharmoonia orkestriga läbi Euroopa suurlinnade möödub määratu suure menutähe all. Ta kontserdid Prahas, Viinis ja teistes linnades kutsusid esile otse tormilised aplodismendid, mis arenesid lõpuks tormilisteks meeleavaldusteks suureandelise dirigendi ja suurepärase orkestri auks. Samasuguse üksmeelse vaimustusega kirjutavad neist kontsertidest kõik muusikaarvustajad, tuues ülikiitvaid ja vaimustatud kirjutusi Furtwängleri haruldase ande ja orkestri kõrge kvaliteedi kohta.

Praegu kontserteerivad kunstnikud Budapestis ja sõidavad sealt juuni algul Schweitsi, kus seisab ees rida kontserte.

Laulupeod ja laulupäevad eeloleval suvel.

Tartumaa laulupidu.

(Lauljate Liidu Tartumaa osakonna andmetel.)

Eesti Lauljate Liit asutati mõned aastad tagasi, mille peajuhatus asub Tallinnas. Sellepärast ei korralda laulupidusid enam üksikud seltsid, vaid Lauljate Liit, kindla kava järele. Iga aasta on paaris maakonna linnas „Maakonna laulupidu“, kuna üleriikline laulupidu kordub viieaastaste vaheaegade järele. Teatavasti tuleb järgmine üleriikline laulupidu 1928. aastal. Maakonna laulupidudest on tänavu järg Tartumaa käes ja see peetakse ära 3. ja 4. juulil Tartus.

Nagu selgub, kujuneb Tartumaa laulupidu suureks pidupäevaks, sest osavõtjaid tegelasi on ülesantud kuni 12.000, mitte ükski Tartu maakonnast, vaid kõigist maakondadest üle riigi, isegi Saaremaalt, Petserist ja teistest kaugematest maanurkadest.

Maakondade järele kujuneb tegelaste arv järgmiselt:

M a a k o n n a d	Segakoorid.		Meeskoorid		Pasunakoorid	
	Koore	Lauljaid	Koore	Lauljaid	Koore	Mängijaid
Tartumaa	106	3428	28	560	52	624
Virumaa	58	1995	3	51	7	131
Viljandimaa	25	600	1	46	2	49
Harjumaa	18	843	5	258	3	57
Pärnumaa	12	505	1	30	5	88
Järvamaa	17	633	1	20	4	80
Võrumaa	29	876	5	108	5	88
Valgamaa	11	402	2	28	—	—
Läänemaa	4	122	—	—	—	—
Petserimaa	5	130	—	—	—	—
Saaremaa	1	35	—	—	—	—
Kokku	286	9569	46	1101	78	1117

Need arvud ei ole veel lõplikud, sest mitmedki koorid avaldavad veel soovi, laulupidust osa võtta, kelledele siis takistusi ei tehta, kui selgub, et nad õppimisega laulupeoks hakkama saavad.

Üldjuhtideks on kutsutud: J. A a v i k (Tallinna „Estoonia“ muusikajuht) ja J. S i m m (Tartu „Vanemuise“ muusikajuht) sega- ja meestekooride juhiks ja A. V i r k h a u s (Tartu muusikaõpetaja) pasunakooride juhiks.

Laulupeo eeskava on juba kokku seatud, milles aga võivad veel väikesed muudatused ette tulla.

Et laulupidu kunstilisest küljest kindlustada, selleks kavatsatakse läbi viia eelproovid kohapeal, kuhu sõidavad üldjuhatajad ja instruktorid (tuntumad muusikajuhid igas maakonna linnas). Laulude ja orkestri palade õppimine on täies hoos, sest noodid trükiti juba mineva aasta lõpul, mis ka kohe välja saadeti. Seni on peetud üks koorijuhtide koosolek (7. märts) ja üks instruktorite koosolek, kus üldjuhid tarvilikke seletusi andsid. Nendel koosolekutel selgus, et laulupeo vastu tuntakse suurt huvi ja et see saab selle tõttu suureks sündmuseks, mis meie laulukultuuri kui ka rahvuslist tunnet märksa tõsta võib. Peaproov kavatsatakse ära pidada reedel, päev enne laulupeo algust, mispärast ära jäävad hommikused varajased proovid, nagu seda varem on tehtud, sest et see on liiga väsitav tegelastele.

Ehitused on praegu täies hoos, mida kavatsatakse lõpule viia juba juuni alguks. Ehitused on nii projekteeritud, et neid pärast ära kasutada spordiplatsi juurde, sest liiga kulukas oleks nii suuri ehitusi püstitada ainult ühekordseks peoks.

Laulupidu peetakse ära Tartu Tamme linnaosas, kuhu Tartu linnavalitsus kavatses tulevikus asutada eeskujulikku spordiplatsi. Selleks on uue linnaosa planeerimisel suurem maa-ala (ligi 30 vakam.) ette nähtud, kuhu kavatsetakse ka park istutada.

Laulupeo eelarve on kokku seatud Mk. 6.825.000.— Sellest sissetulekuid Mk. 6.825.000.—, väljaminekuid Mk. 6.315.000.— ja loodetav ülejääk Mk. 525.000.— Sarnane suur eelarve nõuab väsimata hoolt ja oskust, et seda läbi viia.

Laulupeo rahuloldavaks läbiviimiseks on moodustatud mitmed toimkonnad, kuhu on palutud tuntud seltskonnategelasi.

Peatoimkonna koosseis on järgmine: prof. P. Põld, linnapea K. Luik, Tartu maakonnavalitsuse esimees E. Saar (esimehed), Ed. Kirs (sekretär), A. Mõru, J. Sisask, A. Simm, K. Lubja ja J. Simm. Eritoimkondade esimehed on: laulu ja muusika toimkonnas — J. Simm, informatsiooni toimk. — Ed. Kirs, ehitustoimk. — A. Mõru, korra toimk. — kol. Unt, kassa toimk. — J. Sisask, transport toimk. — Tartu jamaaülem Seeberg, korteri toimk. — F. Saarsen. Mõned toimkonnad on veel moodustamata. Toimkondade ülesanded on kodukorra järele täpselt väljatöötatud.

Laulupeo piletite hinnad on järgmiselt kindlaks määratud: I pl. 200 mk., II pl. 150 mk., III pl. 125 mk., IV pl. 100 mk., V pl. 75 mk., VI pl. 50 mk., seisuplatsid 35 mk. ja õpilased 20 mk.

Paide muusikapäev 27. juunil 1926. a.

Paide muusikapäeva ettevalmistustöödega on juba nii kaugele jõutud, et üldine kava on kokku seatud ja kohapeal erikomisjonid valitud ning tegevusesse astunud. Laulu- ja pasunakoorid (arvu järele 35 üle 1000 tegelasega) on harjutustega kibedasti ametis ja on loota, et nad endi peale võetud kohustuste täideviimisega koorijuhtide agaral tegevusel täieliku rahulolemise ära teenivad. Üldkooride juhataja hra J. Saare korraldusel peetakse laulukooride eelproove. Tapa alevi ja ümbruskonna kooride jaoks oli sarnane eelproov Tapa alevi algkooli ruumes suviste kolmandal pühal. Türi alevi ning selle ümbruskonna kooride jaoks on see Türi alevi algkooli ruumes pühapäeval, 6. juunil kell 8 päeval. Üldine eelproov on Paides laupäeval 26. juunil kell 6 p. l., kuna peaproov on pühapäeval 27. juunil kell 7/7 homm. Kõik tegelased on eriliselt andunud muusikapäeva ettevalmistusele, mis töötab kujuneda rahvuskultuuriliseks pidupäevaks Paides. Mitmed tähtsad ja tuntud isikud on lahkesti lubanud oma kaasabi muusikapäeva korraldamises. Nimetada oleks lugupeetud piiskop hra J. Kukke, kes korraldab piduliku jumalateenistuse muusikapäeva hommikul Vallimäel ja lugupeetud kindral hra J. Laidoneri, kes esineb ühendatud kooride kontserdi ajal kõnega. Eesti draama-studio näitlejaskond korraldab vabaõhu ja saali etendused muusikapäeva eelõhtul ja muusikapäeval. Jääb ainult soovida, et ka ilm vastaks pidupäeva tähtsusele ja meeleolule.

Laulupäev Nõos.

Nõo ümbruskonna koorid võtavad kõik tänavusest Tartumaa laulupeost osa ja valmistavad endid selle vastu suure hoolega. Et tehtavast tõesst kahekordset tasu saada, korraldatakse Nõo lauluseltsi ettevõtte 13. juunil Nõos kohalik laulupäev, mis kujuneks just kui eelprooviks maakonna laulupeole. Laulupäevast on lubanud osa võtta kõik Nõo ümbruskonna koorid. Peo kohaks on valitud Vapramäe ümbruskond.

Pooleaasta tellijaid palutakse lehe tellimisi aegsasti uuendada.

Teateid laulukooride tegevusest.

Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Tallinna osakonna segakoor

töötab sügisest peale kahe juhataja juhatusel — peajuhataja hra J. A a v i k ja abijuhataja hra P. L a j a —, kuid millegi pärast ei taha koori töö sarnast edu näidata, kui seda alguses loodeti. Selle tõttu on ka lauljate arv, mis kord tõusis üle saja, aja jooksul tuntuvalt vähenenud ja püsib üldse väga kõikumalt. Ühendusel on suvel kavatsusel suurem rahvusline püha, mille muusikalises osas peaks Tallinna kui pealinna osakonna koor suutma provintsi osakondadele eeskuju pakkuda ja õpetuseks olla, kuid senise töö tulemuste juures võib seda vaevalt loota. Ja sellest oleks kahju, sest provintsi koorid, kel harva õnnestub pääseda pealinna muusikaküllasesse õhkkonda ja sama harva saab osaks juhuse kuulda head laulu, vajaks pealinna eeskuju oma töö elustamiseks nii väga. Tallinna osakonna koor pole aga suutnud terve hooaja jooksul korraldada ühtegi suuremat esinemist, kus oleks avanenud võimalus omi võimeid avalikult kontrollida. Väikeseid paari lauluga esinemisi segaeeskavadega õhtutel, mille raskuspunkt kaugel muusikast, nagu see oli neljapäeval, 18. märtsil F. Tuglase auõhtul Raua tänava algkoolis, ei saa selleks kuidagi pidada. Kas ei katsetaks veel nüüd viga parandada, — hooaja lõpuni on veel aega. Kui mitte muu, siis vähemalt pealinna noorte au pärast. Sest provintsi ootab Noorsoolane.

Koorilaul Emmastes.

Raskete sõja- ja järgnevate askeldusrohketega aastate minnes hääbus Emmastes koorilaul, mis ennemal ajal olnud võrdlemisi heal järjel, peaaegu täiesti. Nüüd aga, mil pääsenud verema üle maa- ja kihelkondade laulupidude ning-päevade laine, mil ka Hiiumaa kavatseb korraldada oma esimest laulupäeva, on Emmaste noored ning vanad lauluarmastajad jällegi ärganud ja koondunud kohapealse Noorsoo Edendamise Seltsi juure 60-liikmeliseks segakooriks, millest hoolsal töötamisel hea koor areneda töötub.

Lauluharjutusi peetakse võimalust mööda kas üks ehk kaks korda nädalas Emmaste kõrgema algkooli ruumes, milledest võrdlemisi korralikult, hoolimata pikkadest teedest, osa võetakse. Tuntavaid takistusi edukas töötamises tekitab aga asjaolu, et koha peal koorijuht puudub. Praegu juhatab koori koori asukohast 12 klm. eemal asuva Leisu algkooliõpetaja, kellel pealegi oma kooli juures ka veel teine koor juhataja.

Koor kavatseb osa võtta I. Hiiumaa laulupäevast, mille laule praegu suure hoolega õpitakse. —Risttee—

Eesti laulukoorid välismaades.

Eestlased on ikkagi sedavõrd lauluarmastajad, et nad püüavad ka seal eesti laulu kõlana panna, kus neid on vähesel arvul olemas. Nii on mitme välismaa eesti koloonias juba ellu kutsutud eesti laulukoorid, millega püütakse oma kooskäimisi kaunistada. Sarnased koorid on tegutsemas mitmel pool Põhja-Ameerikas, millest suurim on New-Yorgi Eesti Seltsi „Edu“ segakoor (juhataja hra Vaarman), siis veel Harbiinis Mandshuuria Eesti Seltsi segakoor ja mitmel pool mujal.

Muusikakursused Viljandi „Koidu“ lauljalle.

Viljandi „Koit“ korraldab oma sega- ja meeskoori lauljaille kursused, kus neile antakse juhatuset kõigis nendes teoreetilistes ja praktilistes asjades, mis igale koorilauljale vajalised, et edukalt kooris kaasa töötada. Kursusi juhatab „Koidu“ koorijuhataja K. G r ü n v a l d.

Seda ja teist.

Karm otsus.

Üks isa, kes nägi oma pojas cellomängu imelast, viis viimase kuulsa cellokunstniku David Popperi juurde, et see tema „imelapse“ võimeid järelkatsuks ja oma otsuse aunaks. Poiss mängis aga äärmiselt viletsasti, kuid väliselt ahvis suurtele kunstnikkudele järele: öötsutas end toolil ja raputas oma pead nii, et suured „kunstniku lokid“ lendasid silmele. Kui poiss oma mängu lõpetas, küsis õnnelik isa täis isalikku uhkust Popperilt: „Noh, mis ütlete mu poisil kohta?“

„Müüge cello ära ja laske saadud rahaga poisil juuksed maha lõigata,“ vastas küsitav järsult, tõusis toolilt ja kadus teise tuppa, „õnnelikku“ isa ammuli suuga vahtima jättes.

Eeskujulik orkester.

Üks helilooja pidi külalisena juhutama Pariisis oma helitöid ja tegi selleks orkestriga eelproove. Juba teistest proovist peale märkas ta aga, et orkestri koosseis iga prooviga muutub. Kui ta selle kohta oma imesust avaldab, seletati temale, et lepingu järele olla orkestrantidel õigus omale asetäitjaid proovile saata, mida nad ka mitmesuguse tulukuma kõrvalteenistuse pärast sageli tegevat. Juhatajale see muidugi ei meeldinud ja viimasel proovil ütles ta orkestrile: „Miuu härrad! Teie iseväarki korralduse tõttu orkestris pole ükski teist üle ühe proovi kaasa teinud. Ainult trummilööja on erandina kõigil proovidel eeskujulikult olnud. Peaks homme ettekanne õnnestuma, siis palun ma just teda minu tõsist tänu vastu võtta, sest ta on ainuke, kes minu püüdmistest on täielikult osa saanud ja neid ka edasi võib anda.“

„Härra maestro“, vastas see peale trummilööja, „ma olen väga õnnelik, et Teie need austavad sõnad juba täna ütlete, sest homselt kontserdilt puudun ma ja mind asetab minu ametivend ooperi orkestrist.“

Suure meistri õpilane.

Kuulus itaalia helilooja Rossini istus kord Pariisis oma töötoas lah-tise akna all, kui õue ilmus leierkastimees ja hakkas mängima üht aariat Rossini ooperist „Sevilla habemeajaja“. Seda tegi ta aga sedavõrd loilult, et Rossini ei suutnud rahulikult istuma jääda, vaid vihaselt trepist alla jooksis ja, ehmunud mehe käest vänta ära kiskudes, ise mängima hakkas, tehes seda vastava temperamendiga ja täpses tempos.

Niiviisi tuleb mängida seda aariat, ütles ta mängu lõpetades järsult, „pidage seda meeles, vana eesel! Mina olen Rossini, selle aaria looja, ja ei kannata, kui minu tööd mängitakse lohakalt aru saite!“

Väntoreli mees kummardas viisakalt, tänas ja läks.

Järgmisel päeval kostsid Rossini akna all jälle „Sevilla“ aaria helid, kuid nüüd juba täpses tempos ja õige hooga. Kui Rossini nüüd aknast välja kummardas, et vanakesele oma komplimenti öelda, nägi ta omaks suureks üllatuseks, et selle leierkastil külles ilutses kaugelt loetavate, selgete tähtedega suur plakat: Suure helilooja Rossini õpilanel!

Ööpik kurgus.

Kuulus saksa helilooja Max Reger viibis ühes seltskonnas, kus muu seas laulis ka üks preili, detoneerides seal juures võimatult. Preili austaja oli aga laulust selle peale vaatamata väga vaimustatud ja ruttas seda oma kõrval istuva Max Regeriga jagama: „Kas preili pole suur kunstnik ja tõusev täht! Õigusega võib tema kohta sedasama öelda, mis öeldi omal ajal kuulsa Patti kohta: ta on ööpiku alla neelanud!“ — „Kindlasti võib seda,“ vastas seepeale Reger, „kuid tingimata tuleb veel juurde lisada, et see ööpik on tal kurku kinni jäänud.“

Lauljate Liidu teateid.

Eesti Lauljate Liidu nõukogu koosolek.

Eesti Lauljate Liidu korraline nõukogu koosolek oli 8. mail s. a. Liidu büroos, Tallinnas. Koosolekust võtsid osa 9 nõukogu liiget,

Nõukogust ametiaja täissaamise tõttu väljalangenud A. Oinas, A. Kasemets ja M. Kippert otsustati ühel häälel nõukokku tagasi kopteerida.

Eesti Lauljate Liidu juhatusse valiti: K. Türrpu, A. Oinas, A. Kasemets, A. Krull, A. Dreverk, J. Mülber ja M. Kippert, juhatusliigete kandidaatideks: J. Aavik, J. Bergmann ja Th. Vettik.

Liidu revisjonikomisjoni valiti: P. Grünfeld, H. Kahu ja K. Ainomäe.

IX. üldlauupeo eeltöödest andsid nõukogule informatsiooni eeskava komisjoni ja juhatuse esitajad.

Nõukogu arvates oleks soovitav IX üldlauupeo eeskavva paigutada ka mõnda suuremat eesti helitööd (oratoorium, kantaat). Juhatusele tehti ülesandeks, kaaluda, kas ei oleks võimalik suurema helitöö saamiseks võistlust korraldada.

Teadaanne.

Teatavasti peetakse Riias, 19. ja 20. juunil s. a. ülelätimaalist laulupidu, mis ka meie muusikaarmastajatele küllaldaselt huvi tohiks pakkuda. Et Lauljate Liitu kuuluyate laulukooride juhatajatele ja üksikuile lauljale, samuti ka muusikameestele, kes sooviksid selleks puhuks Riiga sõita, seda sõitu organiseeritud kujul läbiviia ja neile Eesti ning Läti raudteedel kui ka korterite saamise alal Riias soodustusi muretseda, on Lauljate Liidu juhatus valmis selleks tarvilisi samme astuma ja palub sellepärast kõiki Lauljate Liidu liikmeid ja muusikategelasi kes selleks tihisest sõidust sooviks osavõtta **endid registreerida Lauljate Liidu büroos**, Müüriwahe tänav 16, telefon 5-63, hiljemalt 8. juuniks s. a.

Eesti Lauljate Liidu IX ülemaalise laulupeo noodiraamatu trükkimine on alanud. **Uute laulude võistlusel auhinnastatud laulud ilmuvad esimeses järjekorras.** Kõigile „Muusikalehe“ aastatellijale on võimaldatud

IX ÜLDLAULUPEO NOODIRAAMATU

— mille suurus umbes 124 lehekülge, — poognate kaupa kaasaamine 60-ne margalise lisatasu eest. Esimene poogen noodiraamatust saadetakse tellijale juuniku esimese numbriga. **Rutake tellimistega, sest „Muusikalehte“ trükitakse piiratud arvul ja noodiraamatut enne lõpulikku valmisaamist müügile ei lasta.** Muusikalehe aastatellimine maksab mk. 300.— Lauljate Liidu liigetele mk. 250.— Ilmub aastas 24 numbrit. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ajakirja talitus: Tallinnas, Müüriwahe tänav nr. 16.